

SZERBHORVÁTH GYÖRGY

KELTA BŐR

Maga kelta típus – mondta a bőrgyógyász, amikor az allergiától bevörösödött anyajegyeimet vizsgálta.

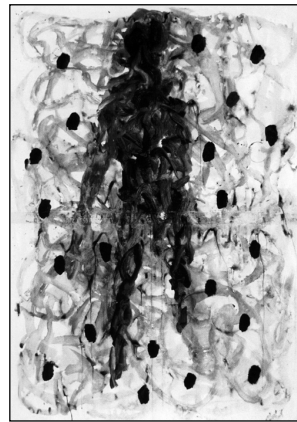
Kelta anyajegy? Anyám kelta? Kelta a jegyem? Vagy inkább: lehettem volna kelta. Mint Németh Gábor holland. A *Zsidó vagy?*-ban arról is írt, hogy holland akart lenni gyerekkorában, mert hollandnak lenni jó: *„Tulajdonképpen nekem is lehetett volna jó, én is lehetnék holland... Ha a holland szót látom vagy hallom, egy másik élet lehetősége merül föl, egyszerűbb, nagvonalúbb, hányvetibb és szabadabb például...”* – írja.

Mert úgy tűnik, szinte mindig, hogy valaki másnak lenni, valahol máshol lenne jó.

Az ókori kelták kihaltak. Ők voltak a gallok, de a szigeti kelta nyelvek máig léteznek, bár kihalóban: a bretonok, gaelek, írek, skótok, walesiek. A Szentírás a keltákat galatáknak nevezi. Ám a kelták, avagy a galaták, kipusztultak rendesen, illetve vér szerint átmentek másba. A pusztulás csak minket érint, a kis népeket, minket foglalkoztat, bár a kelta éppenséggel nem volt kicsi, aztán itt van: nincs már. Mi még nyomot sem fogunk hagyni, ettől szorongunk, rettegünk – mintha utóbb ez éppen nekem már nem lenne mindegy.

Amíg lehet, gyűjtsük hát a szép magyar mondatokat, nem baj, ha értelmetlenek. Például itt van egy március 15-én elhangzott mondat, melyet az egyik vajdasági magyar párt alelnökétől jegyzett fel az újságíró: az alelnök úr *„azon meggyőződésének adott hangot, hogy a vajdasági magyarságnak van jövője, van múltja, és van jelene is.”*

Másnap egy magyarországi napilap a 22 éves szerb Nemanja Nikolićot, a székesfehérvári Video-

...a szerb is folyton azon retteg, hogy eltűnik. Mert fogy – mint minden európai nép, a muzulmán bosnyákokat és talán az albánokat leszámítva.

ton csatárát szólaltatta meg, aki, mivel Szerbiában legfeljebb az alsóbb ligákban focizhatott, most magyar állampolgár akar lenni, s így jó eséllyel lehetne a magyar válogatott csatára. Nemanja ezt nyilatkozta: „Az apukám szerb, az anyukám magyar. Tehát félig szerb, félig magyar vagyok. Szerbiában sok magyar él, de hiába vallják magukat magyaroknak, sokszor szerbül beszélnek. A szüleim és a családom velem is mindig csak szerbül beszélt.” Azt viszont nem tudtuk meg, Nemanja eredetileg e mondatokat milyen nyelven mondta el, magyarul vagy szerbül.

De a szerb is folyton azon retteg, hogy eltűnik. Mert fogy – mint minden európai nép, a muzulmán bosnyákokat és talán az albánokat leszámítva. A nagyhatalmak vegzálják, elveszik tőle őshazáját, Koszovót, büntiből, ami igazságtalan, mert ők Bosznia-Hercegovinában, Horvátországban és az eleve-Szerbia-része Koszovóban is csak a szerbeket védték, a sajátjukat. A szerb az olyan, mint a zsidó – mondja a Szerb–Zsidó Baráti Társaság (ha megvan még). A szerb az olyan, mint a kazár, vö. *Kazár szótár* Milorad Pavićtól, a nyolcvanas években íródott mű a szerb nacionalizmus egyik alpművévé vált, de mivel úgymond posztmodern is volt, hát világhírű lett. Európában nemigen vették észre, hogy a mű ősi, a premodernt nacionalistává formáló toposzokból áll.

Margit néni, a vajdasági magyar tíz éve települt át Magyarországra, Székesfehérvár környékére, a NATO-bombázások után, bár hazajárnak, ott a két családi ház. Most kisunokájára ügyel Hollandiában, nem is érti kinn, Hilversum városában, hogy a vejét, a hollandot miért, hogyan is hagyhatják hidegen a holland sorskérdések. Miért nem fél Jos, a holland veje, hogy kihalnak a hollandok? És miért ironizál egy holland, ha mi magyarok azon morfondírozunk, hogy veszélyben vagyunk, pusztulunk, mindenki ránk tör, először is a komcsik, de különben mindenki, aki nem magyar, de még azok is.

Mert ha jobban belegondolunk, bár persze nem fogunk, akkor ma igazából a hollandokat kellene gyötörnie a megmaradás kérdésének, nem minket. Hiszen a hollandokat nem ám az átok sújtja, nem valamiféle általános átok, nyavalya, a negatív gondviselés, a sors pörölycsapásai fölülről, a kihálás elképzelt réme. Vagy hogy beszorultak a nagy birodalmak, népek, a németek, az angolok meg a franciák közé, akiknek máson se jár az eszük, csak a hollandok betörésén, leigázásán, megszüntetésén, *endlösungján*.

Hanem egy konkrét dolog itt a veszély, maga a tenger, a konkrét, Északi-tenger meg a mocsarak, a talajvíz. A hollandokat el fogja lepni, Hollandia egy része megszűnik, kész, vége, végük. Ehhez képest a hollandokat, de kiváltképp Jost, nem izgatja a nemzetelhalál, az anyaföld kérdése, aminek egy jó részét a tengertől kellett elvenni, mint gyermeket az anyjától. Hilversum ugyanakkor öt méterrel a tenger felszíne felett fekszik, ez ott már magasság, létra kell hozzá, domb, hegy, szinte szédülsz – miért is izgulna Jos?

Pedig a hollandoknak is van Trianonja, úgy hívják, hogy Belgium. Ez állítólag fáj nekik, de nagyvonalúan nem mondják ki. Mire is vinnék, hogyan is nézne az ki, ha munka helyett állandóan csak belgáznának? És emiatt nincs is komplexusuk, noha Hollandia fele akkora, mint Magyarország, s csak dupla akkora, mint a Vajdaság, ám Magyarországon vagy akár Vajdaságon vonattal átutazni egész napos program, de nem a terület nagysága miatt, hanem mert minden rosszul működik. A holland vasutas, ha nem figyel oda, kiszalad az országból. De odafigyel.

De akkor mi marad meg? *Verba volant, scripta manent*. Áll három kopasz kövér cigány a pesti nagykörúton, odanyomnak a falhoz egy negyedik kopasz kövér cigányt. A legkövérebb, sőt, mondanám, a legkopaszabb löki a dumát a falhoz szorítottnak, minden szót egy kurva faszomos bazdmeg választ el egymástól, valami pénz, pénzbehajtás lehet a háttérben: „Mert érted? Mert az lehet, hogy ha írásban van leírva, az nem marad meg! De amit mondtunk, na az a szó, te tetű, az megmarad örökre, vágod, te sarházi?! Mert ha le van írva, az eltűnhet, az a kibaszott szerződés, de amit mondtunk, hát az nem. Érted? Vagy széjjelcsapatlak.” *Verba manent, scripta volant*.